PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 60 (161) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, poniedziałek 16 lipca 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A LITWA.

Izwiestja 11.VII. podają depesze Tassa z Warszawy o zerwaniu rokowań polsko - litewskich, o którem piszą w dłuższym komentarzu, że według PAT'a zerwanie nastąpiło na skutek inicjatywy ze strony polskiej i to w jednej z trzech komisyj, a mianowicie w tej komisji, która obradowała w Kownie. Dziennik wyraża przypuszczenie, że incydent ten może odbić się ujemnie na pracy innych komisyj, tembardziej, że obie strony będą zwalały odpowiedzialność jedna na drugą.

„Izwiestja“ stwierdzają, że obie strony nie wykazały należytej chęci dojścia do porozumienia. Projekt litewski wprawdzie był nie do przyjęcia, lecz i polski projekt paktu o nieagresji nie jest lepszy, gdyż tego rodzaju pakty zawierają mocarstwa, pomiędzy któremi nie ma sporów terytorjalnych. Stanowisko rządu litewskiego jest dla Izwiestij niezrozumiałe, albowiem Litwa przez swój projekt dała Polsce pretekst do zerwania rokowań i w ten sposób zwiększyła w Polsce wpływy elementów agresywnych, nawołujących do zlikwidowania problematu litewskiego. Tu dziennik powołuje się na artykuł „Czasu“, który pisał, że każdy krok Woldemarasa oswabadza Polskę od zobowiązań przyjętych w Genewie. Jeżeli rokowania nie dadzą rezultatów, wówczas Polska zdecyduje — pokój, czy wojna. Dziennik sowiecki zaznacza, że prasa sowiecka nieraz już wskazywała na niebezpieczeństwo, kryjące się w konflikcie polsko-litewskim. Obecnie, jak nigdy, przedtem staje się realnem to niebezpieczeństwo, gdyż w Polsce znajdą się zawsze ochotnicy, którzy zechcą realizować plany, o których pisze „Czas“. Nowych komplikacyj będzie można uniknąć tylko wówczas, jeżeli powszechna opinja szerokich mas Europy wypowie się zdecydowanie przeciwko nowym awanturom i zmusi obie strony do zawarcia kompromisu w tych kwestjach, rozwiązanie których nie będzie się tyczyło problematów spornych, rozdzielających oba państwa.

Prawda, 11.VII. w art. p. t. „Rokowania polsko-litewskie na niebezpiecznym zakręcie“ pisze, że rokowania te znalazły się w impasie. Dziennik kwestjonuje polskość Wilna, pisząc, że miasto to stało się rdzennie polskiem od wyprawy Żeligowskiego, czyn którego rząd polski musiał zdezawuować, tak że późniejsze postanowienia Rady Ambasadorów i Ligi Narodów zagarnięciu Wilna nie mogą nadać charakteru legalności. Takie mniej więcej jest stanowisko rządu litewskiego w sprawie Wileńskiej — pisze dziennik. Z sytuacji tej chcą skorzystać militaryści polscy, dążący do przywrócenia granic z r. 1772. Tu autor powołuje się na wysoki budżet wojenny, na wezwania w Sejmie do zagarnięcia Ukrainy sowieckiej, na rokowania Gen. Szt. polskiego z wojennymi delegatami rumuńskimi, na poparcie okazywane „białej“ emigracji rosyjskiej oraz na wystąpienia min. Zaleskiego wobec Niemiec. Wszystko to dziennik uważa za przejaw niezwykłej agresywności Polski.

Dziennik ostrzega Litwę, by nie dała się Polsce sprowokować, by uczyniła wszystko dla zażegnania awantury polskiej, która grozi niebezpiecznemi powikłaniami w Europie. Dziennik zapewnia, że Sowiety gotowe uczynić wszystko, byle tylko doprowadzić do uregulowania konfliktu polsko-litewskiego.

POLSKA A ZSRR.

Izwiestja, 11.VII. Tass z Warszawy podaje wszysktie wersje obiegające prasę polską w związku z wyjazdem marsz. Piłsudskiego zagranicę i odroczeniem ostatnio tego wyjazdu.

NIEMCY A ZSRR.

Ekonomiczeskaja Żizń, 11.VII. w art. wst. przeprowadza polemikę z prasą niemiecką, starając się wykazać niesłuszne jej stanowisko w procesie szachtyńskim. Dziennik sowiecki pisze, że niesłusznem jest żądanie gwarancji dla pracowników niemieckich zatrudnionych w Rosji. Zdaniem dziennika jest to rezultat kampanji ciężkiego przemysłu z kapitałem handlowców przeciwko ZSRR. Dalej dziennik sowiecki zbija informacje korespondentów niemieckich o ciężkiej sytuacji gospodarczej w Sowietach, a w konsekwencji i o niemożności współpracy ekonocznej z ZSRR. Tu dziennik zwraca uwagę na kampanję jednej części prasy niemieckiej, zmierzającej do przeforsowania tezy de Monzie o franko-niemieckiej współpracy skierowanej przeciwko ZSRR.

Ze wszystkich pism niemieckich dziennik sowiecki wyróżnia „Kölnische Ztg.“, ze stanowiska którego jest zadowolony. Stawia ja nawet za przykład Schefferowi, kor. „Berl. Tgblt'tu“.

ESTONJA A NIEMCY.

Izwiestja 11.VII. Depesza z Tallina donosi, że według informacyj prasy estońskiej, poseł niemiecki w Tallinie poinformował estońskiego ministra spraw zagranicznych, że rząd Rzeszy zgadza się na natychmiastowe rozpoczęcie rokowań o traktat handlowy.

Prasa estońska wystąpienie niemieckie ocenia jako zmianę poprzedniego stanowiska, łączącego kwestję traktatu handlowego z kwestją odszkodowań obszarników niemieckich.

RUMUNJA A PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

Izwiestja 10.VII. piszą z powodu przybycia do Tallina rumuńskiego attaché wojennego z Warszawy Nicalaescu, iż wizyta ta zbiegła się z wizytą ministra spraw wojskowych Finlandji oraz wizytą nacz. Szt. Gen. Łotwy. Dziennik domaga się kompetentnego wyjaśnienia zjazdu przedstawicieli estońskiej, łotewskiej i finlandzkiej armji, a już specjalnego wyjaśnienia wymaga wizyta rumuńskiego attache wojennego w Warszawie. Dziennik podkreśla, że dawniej o takich zjazdach opinja publiczna państw bałtyckich dowiadywała się ze znacznem opóźnieniem.

STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

MONARCHIŚCI ROSYJSCY W PARYŻU. Nowoje Wremia 10.VII. ogłasza sprawozdanie z przebiegu bankietu rosyjskiej partji monarchistycznej we Francji. Z wybitnych działaczów emigracji rosyjskiej w bankiecie tym wzięli udział: arcybiskup Serafim, członek rodziny Romanowów ks. Nikita Aleksandrowicz, generałowie — Kutiepow, Łukomski, Spirydowicz i inni, b. minister Wojnowski-Krygier, prezes najwyższej rady monarchistycznej Krupieński, prof. Aleksiński i inni. Wszyscy mówcy wskazywali na ścisłą łączność, która istnieje pomiędzy wskrzeszeniem Rosji narodowej a wskrzeszeniem jej ustroju monarchistycznego. Krupieński stwierdził zadowolenie organizacyj monarchistycznych z powodu nominacji gen. Kutiepowa na stanowisko przewodniczącego rosyjskich związków wojskowych na emigracji. W odpowiedzi gen. Kutiepow oświadczył, iż rozumie doniosłość haseł monarchistycznych dla uzdrowienia Rosji.

UCHWAŁA SYNODU BISKUPÓW NA EMIGRACJI. Nowoje Wremia 11.VII. ogłasza uchwałę synodu biskupów rosyjskich na emigracji w Sremskich Karłowcach oraz orędzie prezesa synodu metropolity Antonjusza w sprawie powyższej uchwały Po zaznajomieniu się z treścią dekretu metropolity Sergjusza niżegorodzkiego w Moskwie do metropolity Eulogjusza w Paryżu oraz z treścią orędzia metropolity Eulogjusza w sprawie tego dekretu, synod stwierdził iż stanowisko rosyjskiej cerkwi prawosławnej na emigracji pozostaje bez zmiany. Cerkiew ta nie uznaje pochodzących z Moskwy od metropolity Sergjusza dekretów i rozporządzeń i wzywa emigrację prawosławną do wytrwania w moralnej walce z komunizmem w Rosji. Uchwała synodu potępia orędzie metropolity Eulogjusza i oświadcza, iż orędzie to pozostanie bez odpowiedzi ze strony biskupów prawosławnych na emigracji i wypowiada ubolewanie z powodu represji, stosowanych w Rosji wobec biskupów prawosławnych, którzy nie uznają władzy metropolity Sergjusza. Metropolita Antonjusz w swem orędziu podziela to stanowisko synodu i wzywa emigrację do walki z komunizmem w Rosji.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

PRASA POLSKA W ZSRR. Trybuna Radziecka 1.VII. omawia wyniki wystawy polskich druków sowieckich w Kijowie. Pismo wskazuje na konieczność zwrócenia większej uwagi na wydawanie książek i broszur w języku polskim. Między innemi, pismo zaleca sprowadzenie polskiej literatury klasycznej z Polski.

SPRAWDZANIE WYNIKÓW UKRAINIZACJI W CHARKOWIE. Kommunist. 4.VII. donosi, że specjalna komisja rozpoczęła sprawdzanie wyników ukrainizacji w centralnych instytucjach sowieckich w Charkowie. Sprawdzanie to potrwa do końca miesiąca. Można jednak już obecnie stwierdzić, iż ukrainizacja centralnych instytucyj sowieckich w ZSRR. postępuje bardzo powolnie. Znaczna część wyższych urzędników nie zna zupełnie języka ukraińskiego. Pismo porównuje sytuację w centralnych instytucjach z sytuacją w okręgowych instytucjach sowieckich w Charkowie, w których ukrainizacja poczyniła znaczne postępy.

POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

PROJEKT DEKRETU PRZECIWALKOHOLOWEGO. Krasnaja Gazeta, 6.VII. podaje, że specjalna komisja rady komisarzy ludowych opracowała projekt dekretu przeciwalkoholowego. Projekt ten przewiduje natychmiastowe obniżenie produkcji państwowego monopolu wódczanego do 42 miljonów wiader wódki rocznie, obostrzenie kar, nakładanych przez władze administracyjne za pijaństwo, obniżenie produkcji piwa o 5%, wprowadzenie częściowej prohibicji w miejscowościach kuracyjnych i letniskowych oraz całkowite wprowadzenie prohibicji na całej terytorjum ZSRR. w ciągu 15 lat po ogłoszeniu dekretu.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

KRYZYS HANDLU PRYWATNEGO W USRR. Raboczaja Moskwa, 6.VII. podaje z Charkowa, iż w ciągu pierwszego półrocza r. b. gospodarczego liczba handlowych firm prywatnych na Ukrainie zmniejszyła się o 22,5%, zaś obroty handlu prywatnego skurczyły się w porównaniu z drugim półroczem r. ub. o 26%. Kryzys handlu prywatnego obejmuje przedewszystkiem branży: bławatną, metalurgiczną i zbożową.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Wojna i Rewolucja (miesięcznik) Nr. 5. Koleje żelazne państw zachodnich posiadających wspólną granicę z ZSRR. (art. Broniewskiego i Wysotskiego o kolejach polskich, litewskich, estońskich, łotewskich, finlandzkich i rumuńskich).

Wojennyj Wiestnik. 7.VII. Bieg sztafetowy na granicy zachodniej Ukrainy. — Dokąd Piłsudski prowadzi Polskę? (o książce M. Rafaiła pod powyższym tytułem).

Rul, 12.VII. Cerkiewny sobór prowincjonalny w Polsce.

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.